



Innst. S. nr. 90

(2004-2005)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Dokument nr. 8:20 (2004-2005)

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg og Gjermund Hagesæter om kompensasjon/tilleggsbevilgning for skattesvikten i norske kommuner i 2004

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Omfanget av skattesvikten i 2003 var ifølge forslagsstillerne betydelig, og ser ut til å bli meget stort også i 2004. Foreløpig er svikten ifølge forslagsstillerne anslått til 2,2 mrd. kroner, men det er en reell fare for at den kan bli større.

Det er ifølge forslagsstillerne enkelte spesielle forhold knyttet til skattesvikten i 2004:

- Sterk skattesvikt høsten 2003 ga ikke endringer i skattøret for 2004.

- Kommunesektoren har, på grunn av at skattørene ikke ble justert, trukket med seg deler av skattesvikten fra et år inn i det neste. Slik har kommunene fått virkningen i to år av skattesvikten ett år.
- Den alminnelige konjunkturutvikling i 2004 har ikke blitt svakere enn forventet. Dette forklarer derfor ikke skattesvikten i 2004.
- Betydelige akkumulerte underskudd som må dekkes inn i løpet av en 2-årsperiode.
- Mer enn 1/4 av kommunene og fylkeskommunene står i ROBEK-registeret.
- Betydelige vedlikeholdsetterlep i eiendom og infrastruktur.

Disse forholdene bidrar ifølge forslagsstillerne til å gjøre svikt i skatteinntektene ekstra vanskelige å bære for kommunene.

På denne bakgrunn fremmer forslagsstillerne følgende forslag:

"I

På statsbudsjettet for 2004 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
571	60	Rammetilskudd til kommunene Innbyggertilskudd økes med	2 200 000 000

II

Stortinget gir Regjeringen fullmakt til å disponere ekstrabevilgningen slik at den enkelte kommune og fylkeskommune kompenseres for skattesvikten i 2004.

III

Stortinget gir Regjeringen fullmakt til å omdisponere midler fra kap. 571 post 60 til kap. 572 post 60 for også å kompensere for sviktende skatteinntekter for fylkeskommunene."

Det vises til dokumentet for en nærmere redegjørelse og vurdering fra forslagsstillerne.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ranveig Frøiland, Svein Roald Hansen, Tore Nordtun, Torstein Rudihaugen og Hill-Marta Solberg, fra Høyre, Svein Flåtten, Torbjørn Hansen, Heidi Larssen og Jan Tore Sanner, fra Frem-

skrittspartiet, Gjermund Hagesæter, lederen Siv Jensen og Per Erik Monsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, Audun Bjørlo Lysbakken og Heidi Grande Røys, fra Kristelig Folkeparti, Ingebrigt S. Sørfonn og Bjørg Tørresdal, fra Senterpartiet, Morten Lund, fra Venstre, May Britt Vihovde, og fra Kystpartiet, Steinar Bastesen, viser til at dokumentet er oversendt finansminister Per-Kristian Foss til uttalelse. Hans svarbrev 30. november 2004 følger som vedlegg til denne innstilling. Komiteen viser for øvrig til omtale og merknader i Innst. S. nr. 75 (2004-2005) om ny saldering av statsbudsjettet med-

regnet folketrygden 2004, som avgis samtidig med denne innstillingen.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og det som står foran og råår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:20 (2004-2005) - forslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg og Gjermund Hagesæter om kompensasjon/tilleggsbevilgning for skattesvikten i norske kommuner i 2004 - vedlegges protokollen.

Oslo, i finanskomiteen, den 14. desember 2004

Siv Jensen
leder

May Britt Vihovde
ordfører

Vedlegg**Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til finanskomiteen, datert 30. november 2004****Behandling i finanskomiteen av Dokument nr. 8:20 (2004-2005) fra stortingsrepresentantene Per Sandberg og Gjermund Hagesæter om kompensasjon/tilleggsbevilgning for skattesvikten i norske kommuner i 2004**

Det vises til brev fra finanskomiteen av 23. november 2004 vedlagt ovennevnte dokument 8-forslag fra stor-

tingsrepresentantene Per Sandberg og Gjermund Hagesæter om kompensasjon til kommunene for skattesvikt i 2004. Finansministeren gis i brevet anledning til å komme med en uttalelse.

Stortingsrepresentantene Per Sandberg og Gjermund Hagesæter fremmer følgende forslag i Dokument nr. 8:20 (2004-2005):

"I.

På statsbudsjettet for 2004 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
571		Rammetilskudd til kommunene	
	60	Innbyggertilskudd økes med	2 200 000 000

II.

Stortinget gir Regjeringen fullmakt til å disponere ekstrabevilgningen slik at den enkelte kommune og fylkeskommune kompenseres for skattesvikten i 2004.

III.

Stortinget gir Regjeringen fullmakt til å omdisponere midler fra kap. 571 post 60 til kap. 572 post 60 for også å kompensere for sviktende skatteinntekter for fylkeskommunene."

Skatteinntektene utgjør i underkant av halvparten av kommunesektorens samlede inntekter. Skatteanslagene for kommunesektoren er usikre fordi utviklingen i skattegrunnlagene ikke er kjent når anslagene utformes. Usikkerheten er blant annet knyttet til utviklingen i lønn, renter og sysselsetting, og til størrelsen på aksjegevinster og -tap. De siste årene har det vært særlig store svingninger i aksjegevinster/-tap knyttet til utviklingen i finansmarkedene. Usikkerheten ved utviklingen i skattegrunnlagene innebærer at de faktiske skatteinntektene i ettertid kan avvike fra den anslåtte utviklingen i skatteinntektene når statsbudsjettet vedtas om høsten før budsjettåret. I årene 1993–2001 ble kommunesektorens skatteinntekter høyere enn forutsatt. Med unntak av en mindre reduksjon i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 1996 har kommunesektoren fått beholde disse pengene. I 2003 og 2004 har skatteinntektene til kommunesektoren blitt lavere enn lagt til grunn ved salderingen av budsjettene. Samlet for perioden 1993–2004 kan netto merskattevekst anslås til knapt 14 mrd. kroner.

Regjeringen legger i utgangspunktet til grunn at kommunesektorens rammetilskudd ikke skal settes opp eller ned i takt med endringer i skatteanslagene gjennom budsjettåret. I lys av at kommunesektorens inntekter for 2004 nå ligger an til å bli vesentlig lavere enn lagt til grunn i fjor høst, og at dette har bidratt til en anstrengt økonomi i mange kommuner og fylkeskom-

muner, vil Regjeringen likevel foreslå at den reduserte inntektsveksten i forhold til det opprinnelige anslaget i saldert budsjett i stor grad kompenseres ved økte rammetilskudd. I samsvar med budsjettavtalen som er inngått mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet om statsbudsjettet 2005, foreslår Regjeringen en økning i kommunesektorens rammetilskudd på 2,2 mrd. kroner i forbindelse med nysalderingen av statsbudsjettet for 2004. Tilleggsbevilgningen er fordelt med 1 800 mill. kroner på kommunene (kap. 571 post 60) og 400 mill. kroner på fylkeskommunene (kap. 572 post 60).

Anslaget for kommunesektorens skatteinntekter er samlet sett justert ned med 3,4 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett for 2004. I Nasjonalbudsjettet 2005 ble det påpekt at økte bevilgninger i forbindelse med Stortingets behandling av Revidert nasjonalbudsjett 2004, nedjustering av prisveksten på kommunal tjenesteyting og økt bevilgningsbehov til ressurskrevende brukere også har betydning for kommunesektorens inntektsvekst i 2004. Isolert sett bidrar disse forholdene til å øke kommunesektorens realinntekter i 2004 med nærmere 1 mrd. kroner. Sett i forhold til saldert budsjett for 2004 er den reelle reduksjonen i kommunesektorens samlede inntekter etter dette om lag 2,4 mrd. kroner. Forslaget om å øke rammeoverføringene med 2,2 mrd. kroner i forbindelse med nysalderingen av statsbudsjettet for 2004 innebærer dermed at den anslåtte skattesvikten for 2004 i hovedsak er dekket inn.

Den svake utviklingen i skatteinntekten de siste årene og de store svingningene i enkelte av skattegrunnlagene illustrerer at det knytter seg stor usikkerhet til anslag for kommunesektorens skatteinntekter. På denne bakgrunn har Kommunal- og regionaldepartementet nylig utvidet mandatet til utvalget som vurderer inntektssystemet for kommunesektoren. Utvalget skal nå også utrede tiltak som kan gi større stabilitet og forutsigbarhet i kommunenes inntekter.

